

A Vérmező fái és katonái.

Aki a magyar közállapotokkal tisztába akar jönni, nem fog nagy fáradságába kerülni: sétáljon el az ünnepek valamelyik napján a Vérmezőre s ott megláthatja: hogy állunk, mit várhatunk.

A Vérmező — a magyar szabadságküzdelmek e történelmi veszőhelye — a régi Buda város tulajdona volt, de a császári hadsereg katonái parádé céljaira foglalta le. Amikor Pest-Budát egyesítették s azóta is, minden jog, minden érv hiábavaló volt, közel a császárhoz egy parádéhelynek lenni kellett. Hiszen külföldi fejedelmek jöttek akkor vendégségbe s szükség volt a térre, ahol bemutatni lehessen a defilíringokat.

Most már aztán nem jönnek a külföldi uralkodók, isten tudja miért és hálistennek, hogy elmaradtak, a parádéteret azonban ezuttal sem lehetett visszakapni, most meg lovaglótérnek kell. Ugrató térnek. Kincstári lovas amazonok és tisztek vágtnak és ugratják egymást dél-előttöként s ezért külön lovaglótérpet is csináltattak állami pénzen a Vérmező területén. Ezért nem lehetett ott a nagyszerű botanikus-kert tervét megvalósítani.

Hogy a hatalmas térség levegőjéből a nagyközönségnek is legyen valami, ezelőtt 15 évvel a főváros tanácsa a Vérmező körüli utakat gyönyörűen befásította. Tehát a Krisztina-körutat s az Attila-utcat. Minden fővárosi ember ismeri a szép, hosszú gesztenyefasort, amely a kocsintesten túl, az aszfalt gyalogjáró két oldalán pompázik. Mintegy 500 terebélyes, nagyobbára gesztenyefa, amely nyáron át is — talán az egyetlen fasor — üde és zöld maradt.

Ötszáz fa kipusztítása.

Ennek is vége van immár. A csupán egyik oldalán kilométer hosszú fasornak, a Vérmező felé fekvő része mentén, a katonaság egész körül, önhatalmúlag árkot ásott a fatörzsektől 20-30 centiméternyire, a fák gyökereit mindenütt tövében kiirtva. És úgy áll most az árok, oldalán mindenütt a fák szétvágott gyökerei a levegőbe merednek.

Miért? Mi történt itt? Elhinni bajos. A lovagló urhölgyeket és tisztai lovagjaikat bántotta, hogy a körüllevő uttesteken megállni az emberek s mosolygó vagy szikrázó szemmel nézik, hogy némelyik embernek milyen uri élete van — kincstári pénzen. Ezért elhatározott, hogy az egész Vérmezőt élő zöldkerítéssel fogják körülvenni, amelynek sűrű sövénye nem fog engedni bepillantást a Vérmezőre.

És aki a kigondolást tetté változtatta, az füttyült a város tulajdonjogára, füttyült arra, hogy az uttestet még csak nem is használja a katonaság, tehát az szerintük is egészen és kizáróan a főváros rendelkezése alá tartozik, de füttyült a fővárosi szabályrendeletre és a fasor Vérmező felőli részét, közvetlenül a fák tövé mellett majd egy méternyi mélységben árokká fölsáta. Hogy oda fogják — most, már a meleg-tavaszon! — a zöld sövényt beültetni.

A jámbor, úgy látszik, soha nem látott gyökeres fát, olvasni sem nagyon olvashatott róla, azt hitte tehát, hogy a fa is úgy nő a földben, mint a sárga répa, egyenes, vastag gyökérrel. Ha a mesterségbeli hivatásukat is így fogják érteni: jól fogunk kinézni!

Ez a bornirt tudatlanság lehet csak az oka, hogy a fatörzsektől 20 és 30 centiméternyire ásatták meg a sövénynek való árkot s így mintegy 500 gyönyörű terebélyes fát pusztítanak ki! Hány milliójába került a fővárosnak e fasor beültetése, 15 éven át való gondozása és most a tudatlan, rosszindulatu hányavetiség tönkretette mindezt. Mert alig lehet kétség aziránt, hogy bármilyen orvoslás történjék is, a fákat megmenteni lehessen. Éppen most, nedvkeringésük teljében vágják össze-vissza mindeniknek gyökereit. Tessék kimenni, tessék megnézni!

A főváros föllép!

A főváros tanácsa ugyan ezuttal mintha sarkára akarna állani. Éppen amikor esütörtök délelőtt a sétányügyi osztályban voltam, készítették a sürgős átiratot a honvédelmi miniszterhez, amelyben

a főváros tanácsa fölkeri a minisztert, hogy péntek estig — az egész Vérmező körül — hanyassa vissza az árok földjét a fagyökerekre, mert ellenesetben a főváros szombatn reggel saját hatáskörében fogja ezt megtenni a kincstár terhére.

A főváros érdekelt közönsége mindenesetre igen figyelmes érdeklődéssel fogja kísérni a fejleményeket, behányatja-e a jogtalanul sok százezer korona kárt okozó árokokat a katonaság, vagy pedig, ha ez nem történik meg, a főváros tanácsa áll-e szavának? Amennyiben egyik eset sem történne meg, a sétányügyi bizottság tagjai — föltesszük, hogy pártkülönbőség nélkül, de mi minden-esetre — sürgősen összehívjuk a bizottságot s módot fogunk reá találni, hogy a példátlanul botránys eset s annak felelősei megállapíttassanak s a legközelebbi közgyűlés foglalkozzon az esettel.

A száraz tényen s a katonaság magatartásán kívül ennek az ügynek még egy harmadik elbíráló szempontja is van.

A Vérmezőt körüljárni — körülbelül két és fél kilométer hosszúságban — mély árkot vonni akörül, nem egy nap alatt történhetett. Ott állanak a rendőrök, azok fejcsóválva nézték, de nem mertek szólani. Amde a Vérmező egyik végétől néhány százezer méternyire van a főváros erdészeti hivatala. Senki nem látta meg, senki nem tartotta szükségesnek a dolgot jelenteni? Mire való akkor a fővárosnak annyi kertészeti és erdészeti személyzet?

És mit szóljunk a közönség indolenciájához, ahhoz a fásultsághoz, amely már kénytelen volt megszokni, hogy minden örökséget vagy gazságot szó nélkül tudomásul vegyen. Gyűléseken, lapokban mindig arról van szó: Budapestnek kevés a fája, védeni kell azokat. Csak a napokban — hosszas vita és megfontolás után — kényszerűen határozta el az erdészeti bizottság, hogy a budai részekben tavasszal a virágos fagalyak tépését és elhurcolását megtiltja. Hogy a fákat kimélje. És imc, két héten át minden arra járó, tehát naponta sok tízezer ember szemeláttára pusztítottak el Buda kellős közepén ötszáz gyönyörű fát! Ez ugyanolyan eset, mint a Rottenbiller-utca ellopása volt. Amikor tudniillik a háború előtt egy élelmes ember a Rottenbiller-utcai kövezetet fölszedette, elhordatta a rendőrök szemeláttára.

De akkor és ott nem gyanakodhatott senki. Amde ötszáz fa karvastagságú gyökereit ásóval elválni, szétforgácsolni és azt nem veszi észre senki, nem szólal föl ellene senki, hogy: de az ördögbe is, mit eszelkeszenek, — hát történhetik ez másutt, mint Magyarországon? Megtörténhetnek ez az eset külföldön?

Azért irtam e sorok elején: az egész állapotunk, annak minden magyarzata benne van a Vérmező fájnak s a katonaság magatartásának esetében.

Ilyet talán még a császári generálisok sem mertek volna csinálni.

Fényes László.